

Inhoud: **“HEB IK DYSCALCULIE !?”** Een schrijnend verhaal met hopelijk toch nog een ‘happy end’!

Onbekend maakt onbemind en niet tijdig doorverwijzen voor een grondige diagnose kan zeer ernstige gevolgen hebben....

Directe aanleiding tot deze ‘gevalse bespreking’ is de combinatie van een recente aanmelding in onze praktijk en een leerrijk gesprek tijdens een weekje vakantie omstreeks Pasen, met een zeer toffe, recent gepensioneerde leraar lager onderwijs, die zich erg positief uitliet over logopedie, ook bij lees- en spellingproblemen, maar er duidelijk problemen in zag dat logopedisten ‘zich ook met rekenen bezig houden’. Een mening die ons echt niet onbekend in de oren klinkt...

Eind april meldt een jongedame van 21, we noemen haar hier An, zich telefonisch aan met ‘rekenproblemen’. Ze is deze stap aangeraden tijdens een stageopdracht, door een ouder van een leerling die eerder binnen onze dienst werd begeleid.

Uit een inleidend gesprek weerhouden we het volgende : An zit in haar **derde jaar psychologie(!)** aan de universiteit van Gent en ondervindt er alleen ernstige problemen met alle, op wiskunde gebaseerde vakken, zoals statistiek, psychometrie, onderzoeksmethoden, ...
Ze wijt deze problemen aan haar gebrek aan basiskennis van wiskunde en het regelmatig omdraaien van getallen. Ondanks heel wat extra inspanningen en bijles slaagt ze er maar zeer moeilijk in voor deze vakken een voldoende te halen. Voor de andere vakken verlopen haar studies zeer vlot. Toch overweegt ze nu haar studies stop te zetten!

An kreeg alleen in het begin van de lagere school (1ste en 2^e leerjaar) extra ondersteuning op vlak van rekenen. Ook daarna bleven de schoolresultaten voor wiskunde altijd opvallend lager dan deze voor taal.
In het secundair onderwijs vormde niet alleen wiskunde een probleem, maar ook alle vakken waarbij wiskundige elementen aan bod komen, zoals chemie, fysica en aardrijkskunde. Met heel wat extra inspanningen en buitenschoolse hulp, doorliep An toch behoorlijk vlot de richting ‘Humane Wetenschappen, binnen het ASO!

Er is een familiale dyscalculiecomponent: ook de mama van An vertoont ernstige rekenproblemen.

In het dagelijks leven ondervindt An problemen bij berekenen en controleren van wisselgeld.

Na deze informatie wisten wij het eigenlijk al: An vertoont alle kenmerken van een dyscalculie! Onderzoek bevestigt alleen maar dit zeer sterke vermoeden en wijst op een duidelijke maar ook ernstige dyscalculie!

An zweette (bijna letterlijk) bloed en tranen tijdens het oplossen van de eenvoudige *Tempotest rekenen*. *Haar lichaamstaal sprak boekdelen!* Deze *Tempotest rekenen* meet de mate van automatisering van eenvoudige rekenopgaven met de vier hoofdbewerkingen.

An lost binnen de voorziene 5 minuten 121 opgaven correct op. Ze situeert zich daarmee ongeveer op niveau begin 6de leerjaar van het lager onderwijs, dus helemaal niet wat je verwacht bij een intelligente universiteitsstudente. Automatiseringsproblemen blijken niet alleen uit de lage totaalscore maar ook uit het aantal onopgeloste items (bij de instructie wordt gezegd dat wat niet onmiddellijk kan opgelost worden, mag worden overgelaten) en de zeer opvallende fouten (die achteraf vlot kunnen gecorrigeerd worden).

Opgaven waar An, onder tijdsdruk, niet direct een oplossing voor kan vinden zijn o.a.

$$\begin{array}{cccc} 18 - 6 = & 16 - 9 = & 16 - 8 = & 24 : 8 = \\ 4 \times 7 = & 7 \times 8 = & 12 \times 4 = & 63 : 9 = \end{array}$$

Zonder tijdsdruk kan ze achteraf wel vlot de correcte oplossingen vinden.

Foutieve oplossingen, die ze achteraf ook wel kan corrigeren, zijn: $13 - 2 = 12$ $8 \times 4 = 35$

$$7 \times 6 = 56 \quad 35 : 5 = 8 \quad 28 : 4 = 6 \quad 7 \times 4 = 32 \quad 18 : 3 = 5$$

Bijna onvoorstelbaar dat An, ondanks deze ernstige rekenproblemen, haar studies tot op het huidige niveau heeft doorworsteld, vooral dankzij een ongetwijfeld hoge intelligentie en uren extra oefenen, maar helaas ook met heel veel frustratie en een toenemend negatief zelfbeeld,

Ook uit andere rekentesten blijkt dat het ontbreken van de rekenbasis en de automatiseringsproblemen voor ernstige uitvallen zorgen. Zo lukt cijferen en complexer hoofdrekenen uiteraard ook helemaal niet!

Als aanvulling bij anamnese en onderzoek, vroeg ik An naar de herkenbaarheid en een persoonlijke reactie na bekijken van infovideo 'Proef op de som, studeren met dyscalculie' met bijkomende schriftelijke info omtrent dyscalculie (Arteveldehogeschool, 2012) - ook te bekijken op internet-, die ze na een eerste sessie meekreeg.

Wat volgt is haar integrale, ongewijzigde en beklivende getuigenis.

"Zoals beloofd, hier enkele zaken die ik herken vanuit de literatuur en video over dyscalculie.

Eerst en vooral wil ik zeggen dat de hele video en de literatuur behoorlijk kenmerkend voor me waren. Het eerste wat ik kenmerkend vond was het feit dat alles even moeilijk gaat, ondanks enorm veel oefening en inspanning. Dit speelt een grote rol in de samenstelling van je zelfvertrouwen, dat daardoor onder andere wordt aangetast. In de lagere school en in het middelbaar word je constant geconfronteerd met wiskunde of vakken die daarmee te maken hebben. Wanneer je daar geen goede cijfers op haalt, zien en beschrijven de leerkrachten je als dom en incompetent. Dat is zeker het geval als de meeste andere leerlingen wel goed zijn in wiskunde. Je hebt het gevoel iets te missen, iets niet te hebben wat de anderen wel hebben. Daardoor twijfel je aan je eigen kunnen en begin je de commentaren van leerkrachten als waar aan te nemen. Nu, op de unief, is dat nog altijd het geval. Wanneer ik een erg simpele oefening niet kan uitrekenen in de bijles statistiek, of wanneer ik erg traag werk aan een bepaalde bewerking, word ik sterk in de gaten gehouden en krijg je onbegrijpende blikken. Als je dan jezelf dwingt om sneller te werken, maak je nog meer fouten. Dat zorgt op zijn beurt voor enorme stress en schaamte bij mij. Je zou er iets aan willen doen, maar dat ligt niet in jouw macht. Je snapt uiteindelijk zelf niet waarom zo iets simpels bij jou niet lukt.

Rekenregels, zoals bij een simpele vergelijking of de tafels, kan ik niet onthouden. Op een of andere manier slaag ik er altijd in deze te vergeten, waardoor ik logisch moet beginnen nadenken of moet tellen op mijn vingers. Het is als het ware niet geautomatiseerd, ik moet er te hard over nadenken.

Ook is het heel erg moeilijk om inzicht te krijgen in cijfers en wiskunde in het algemeen. Ik snap vaak niet waarvoor je al die bewijzen en bewerkingen kan gebruiken en waarom ze nuttig zijn. Ik zie het gehele plaatje niet.

Ik betrap mezelf er vaak op dat ik in oefeningen cijfers weglaat, toevoeg of vervang zonder dat ik het zelf door heb. Door al die kleine foutjes is je gehele oefening verkeerd en komt opnieuw die enorme teleurstelling naar boven. Complexe opdrachten zorgen ervoor dat ik panikeer alvorens ik eraan begin, vandaar dat ik ze meestal uit de weg ga.

Ik herinner mij dat ik u vertelde dat ik geen problemen kende met het lezen van de klok, maar bij het zien van de video schoot me iets te binnen. Soms gebeurt het wel eens dat ik wat langer moet stilstaan bij een bepaald uur. Als ik '17u' zie staan, denk ik automatisch dat dit 7u is. Op een afspraak komen op een verkeerd uur daardoor is nog niet gebeurd, maar ik moet wel twee keer nadenken hoe laat het dan precies is.

Heel erg kenmerkend vond ik de quote: "Het is constant stress. Neem je handboek op pagina achtenzestig. Waar is die pagina 68?" Zelfs bij het typen schreef ik ook nu weer bijna '86'. Door deze kleine foutjes geraak je enorm achterop. Het is erg vermoeiend om bij elk getal stil te staan en te denken in welke volgorde ze moeten.

Tot slot is het voor mij erg frustrerend commentaar van anderen te horen zoals "maar ik ben ook niet zo goed in wiskunde". Vooral aan de unief is het voor mij heel lastig om anderen duidelijk te maken hoe lastig het is om constant met bovenstaande zaken geconfronteerd te worden. Mensen denken dat het enkel maar 'slecht zijn is in wiskunde', maar het is veel beperkender dan dat."

Op grond van een uitgebreid verslag van de grondige anamnese, de onderzoeksresultaten en haar persoonlijke getuigenis, zal An tijdens haar verdere studies nu wellicht kunnen genieten van enkele faciliteiten, zoals het gebruik van een zakrekenmachine, zal ze wat extra examentijd verkrijgen en vooral .... op veel meer begrip kunnen rekenen! Haar slaagkansen en zelfbeeld zullen er alleen maar op verbeteren!

Na de duidelijke informatie voelt An zich heel erg opgelucht en gemotiveerd om haar studies verder te zetten.

**Moraal van dit verhaal : ook al zijn er misschien te veel logopedisten en is er wel eens een vermoeden van misbruik of overconsumptie, vroegtijdige doorverwijzing voor een grondige diagnose kan zeer veel persoonlijk leed besparen en is ook maatschappelijk erg relevant, ook bij rekenproblemen!
Men zegge het voort!**

*Wenst u de mailversie van onze maandelijkse nieuwsbrief niet langer te ontvangen, mail dan naar pittery@evonet.be
Interesse in vorige exemplaren? U vindt deze terug op www.dienstvoorlogopedie.be, nieuwsbrief, archief.*